

Biyokapital

Genom-Sonrası Hayatın Kuruluşu

Kaushik Sunder Rajan

Çeviri: Ayşe Deniz Temiz

Metis Yayınları, Mayıs 2012

Günümüzde biyoteknoloji tarımdan tıba, çevre teknolojilerinden malzeme bilimine kadar çok çeşitli araştırma ve teknoloji alanlarında uygulamaları olan bir araştırma ve geliştirme alanı. Merkezinde “yaşam” ve yaşama dair öğeler bulunduğu için de en az uygulama alanları kadar çeşitli tartışma konularının odağında yer alıyor. Biyoteknoloji konusundaki etik tartışmaları dile getiren çok sayıda popüler bilim kitabı var. Ancak konunun siyasal iktisat boyutunu ele alan kitaplar için aynı şey söylenemez. Bu, biraz da biyoteknoloji alanının görece yeni bir alan oluşundan ve siyasal iktisadi sonuçlarının etik öngörüler ve eleştiriler kadar çabuk anlaşılabilir olmasından kaynaklanmış olabilir. Çevirisi Metis Yayınları'ndan geçtiğimiz Mayıs ayında çıkan *Biyokapital* adlı kitap biyoteknolojiyi siyasal iktisat alanı olarak ele alan bir araştırmayı popüler bir dille anlatıyor.

Biyoloji kökenli bir yaşam bilimleri antropoloğu olan yazar Kaushik Sunder Rajan biyoteknolojiyi ve çevresindeki iktisadi oluşumu, çoklu olarak kabul ettiği kapitalizmlerin hem bir sonucu yani görünümü hem de başlı başına bir kapitalizm sayarak “biyokapital” kavramını ortaya atıyor. Bu bağlamda günümüz biyoteknolojilerinin, ortaya çıktıkları ekonomik pazarlar dikkate alınmadan anlaşılamayacağını savunuyor.

Kitabın “Mübadele ve Değer: Amerikan ve Hint Genom Teşebbüslerinde Piyasa Mantığının İçerdiği Çelişkiler” başlıklı ilk bölümünde yazar “genom” devriminin büyük bölümünün, temel kavramsal düzeyde gerçekleşen bir ilerlemeye değil, teknolojik ilerlemeye dayandığını” ileri sürüyor. “Hayat-Memat-Tahsilat: Küresel ve Yerel Düzlemde Biyokapitalin Siyasal Ekolojileri” başlıklı 2. bölümde “Haydarabad’ın çepçevrelerinde ve Mumbai’nin merkezinde yürüttüğü alan çalışmaları aracılığıyla, borçlanmanın yerel düzlemdeki ekolojisini” araştırıyor. “Vizyon ve Mübalağalı Reklam: Vaade Dayalı Bir Biyokapitalist Geleceğin Yaratılması” başlıklı 3. bölümde “genom araştırmalarının, hatta bütün bir biyoteknoloji alanının, sürekli olarak gelecekte oynanan bir oyun olduğunu ve bu oyunun amacının da söz konusu geleceği mümkün kılacak bir şimdiki zaman yaratmak olduğunu” ileri sürüyor. “Vaat ve Fetiş: Genom Verileri ve Kişiyi Özel Tıp: Yaşam Bir İş Planıdır” başlıklı 4. bölümde “genomdan elde edilen bilginin hem yol açtığı hem de varsayıldığı soyutlama tarzlarını ve bunlardan kaynaklanan ‘genom fetişizmi’ni” incelediyor. “Kurtuluş ve Ulus: Biyokapitalin Altında Yatan İnanç Yapıları” başlıklı bölümde “biyokapitalin vaatlerinin, kurtuluşu müjdeleyen milliyetçi retorikler ve söylemlerle nasıl desteklendiğini gösteriyor”. “Girişimciler ve Yeni Kurulan Firmalar: İnternet Üzerinden Eğitim Veren Bir Şirketin Öyküsü” adlı bölümde ise yazar “San Francisco’da kurulmuş olan biyoteknoloji ve ilaç şirketlerine ilaç keşfi ve gelişimi konusunda internet üzerinden eğitim dersleri satan GeneEd firması üzerine yaptığı bir çalışmayı” betimliyor.

Kitabın tüm dünyada insanları ve genel olarak yaşamı etkilemekte olan biyoteknolojilerin siyasal iktisadi yönüne ilişkin yeni bakış açıları getirerek ufuk açıcı olmasını diliyoruz.

İtfaiyeciler

Katie Daynes

Çeviri: Fulya Koçak

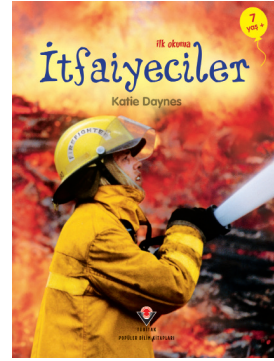
TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları, Ekim 2011

Çeşitli meslekleri tanımak hem küçük çocukların toplumsal işbölümü kavramını algılamasına yardımcı olur hem de onlar için henüz çok uzakta ve erişilmez görünen yetişkinler dünyasına yönelik algılarını geliştirir. Kendine has teknik donanımları, kıyafetleri ve yöntemleri olan belli başlı mesleklerin her biri çocuklar için ayrı bir dünya gibidir. Bu yüzden de ilk okuma kitaplarında meslek dalları en yaygın konular arasında yer alır. Çevirisi TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları'ndan geçtiğimiz yılın Ekim ayında çıkan İtfaiyeciler adlı İlk Okuma kitabı, çocuklara itfaiyecilik hakkında temel bilgiler sunuyor. Etkileyici ve rengârenk çizimlerle, fotoğraflarla zenginleştirilmiş kitapta itfaiyecilerin neyle uğraştığı, nasıl yetiştirildiği, koruyucu giysileri, itfaiye istasyonları, itfaiye araçları ve araçlardaki indirilip kaldırılabilen platformlar, kurtarma operasyonları, yangın söndürme, orman yangınları, denizdeki ve havadaki yangınlar, trafik kazalarında ve doğal afetlerde itfaiye müdahalesi, itfaiyecilerin yaptığı bazı başka işler ve itfaiyeciliğin eski zamanlardaki durumu gibi pek çok konuda özet bilgiler yer alıyor. Kitabın minik okurlarımıza keyifli ve heyecanlı bir okuma deneyimi yaşatmasını diliyoruz.

“Yangınlar, kazalar, depremler ve seller...

İtfaiyeciler her zaman tehlikenin içinde.

Bu heyecan verici kitapta itfaiyecilerin nerede çalıştıklarını, yangınla nasıl savaştıklarını ve insanları nasıl kurtardıklarını keşfedeceksiniz.”

Kaushik Sunder Rajan: Hint asıllı biyolog ve yaşam bilimleri antropoloğu. All India Institute of Medical Sciences’da İnsan Biyolojisi eğitimi gördü; yüksek lisansını Oxford Üniversitesi Biyokimya Bölümü’nde, doktoraasını MIT’de Bilim-Teknik Alanında Tarih ve Sosyal Araştırmalar dalında tamamladı. *Science As Culture*, *American Anthropologist* ve *New Left Review* gibi dergilerde makaleleri yayımlandı. *Lively Capital* (Duke, 2012) derlemesinin editörlüğünü yaptı. Esasen Hindistan’da ve ABD’de biyo-tibbin siyasal iktisadi, özellikle de genom araştırmaları ve genom-sonrası ilaç geliştirme piyasaları üzerine çalışıyor.

Katie Daynes: Çocuk kitapları uyarlayıcısı, yazarı, editörü. Yayımlanmış eserlerinden bazıları: *İlk Okuma: Çiftlik Hayvanları* (TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları, 2003, 2007); *İlk Okuma: Uzayda Yaşamak* (TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları, 2002); *Denizdeki 1001 Şeyi Bulun* (TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları, 2003); *Keşfedin - Vücudunuz* (Colin King’le birlikte, İş Bankası Kültür Yayınları / Çocuk - Bilim Dizisi); *Keşfedin - Gezegeneğimiz* (Peter Allen’la birlikte, İş Bankası Kültür Yayınları / Çocuk - Bilim Dizisi); *Tuvaletlerin, Telefonların ve Diğer Faydalı İcatların Hikâyesi* (Bilge Kültür Sanat / Yayınevi Genel Dizisi); *Modanın Göz Kamaştırın Hikâyesi* (Bilge Kültür Sanat / Yayınevi Genel Dizisi)